

МІЖНАРОДНИЙ ВАЛЮТНИЙ ОБМІН ТА ТОРГІВЛЯ НА РИНКАХ КРАЇН, ЩО РОЗВИВАЄТЬСЯ

Печора К. В., здобувач наукового ступеня доктора філософії

karinapechora@ukr.net

Науковий керівник: Андрущенко І.Г., к.ю.н., професор

Національна академія внутрішніх справ

Міжнародний валютний обмін – це міжнародні відносини, які реалізуються між суб'єктами різних держав, основна мета яких реалізація переходу прав власності між суб'єктами на валютні об'єкти або інших майнових прав, які можуть бути пов'язані з такими об'єктами.

Основним компонентом міжнародного валютного обміну є міжнародні валютно-кредитні відносини, які безпосередньо пов'язані з міжнародною валютною системою (МВС). Валютна система являє собою одну з форм організації та регулювання валютних відносин між суб'єктами. Розрізняють міжнародну, національну валютні системи [1, с. 110].

Країни, що розвиваються – неоднорідна група з більш ніж 130 країн, розрізняють наступні підгрупи:

1. Нові індустріальні країни (НІК): країни Азії та Латинської Америки. Перші взяли на озброєння експортно-орієнтовану стратегію індустріалізації і зробили вражаючий економічний стрибок. Азіатські НІК багато в чому повторили японську господарську модель, адаптувавши господарські методи Японії. Латиноамериканські НІК, на відміну від азіатських, здійснювали індустріалізацію через заміщення імпорту внутрішнім виробництвом і слідували програмам МВФ, що виявилось неефективним [2, с. 1].

2. Країни-експортери нафти: країни Близького Сходу та Північної Африки, Венесуела. Рівень життя населення високий завдяки «нафтодоларам», які справедливо розподіляються за принципом «природної ренти». Нова тенденція – зміна консервативного керівництва поколінням молодих правителів, які отримали світську освіту в Європі та відкритих для впровадження нововведень, цінностей західної цивілізації. Йде пошук нових, не пов'язаних з нафтою джерел доходів, відбувається спроба переходу від доіндустріального суспільства відразу до постіндустріального [2, с. 3].

3. На іншому полюсі світу все більш виразно формується група

так званих найменш розвинених, найбідніших країн (НРК). Іноді цю частину периферії називають «четвертим світом». В нинішній класифікації ООН до НРК належать 48 держав Африки, Південної та Східної Азії, Карибського басейну, Близького Сходу та Океанії. Ці країни характеризуються низьким рівнем продуктивних сил.

Основна маса експорту країн, що розвиваються представлена сировинними товарами. Характеристикою країн, що розвиваються є показник рівня ВВП на душу населення, який становить нижче середньосвітових 15 тисяч доларів.

Зовнішньоекономічні зв'язки впливають на визначення положення країн, що розвиваються в світовій економіці. Вони сприяють модернізації основного капіталу і його розширенню, пом'якшують можливі економічні диспропорції, створюють можливість отримувати нові технології, розширити рамки внутрішнього ринку.

Все це за своєю суттю є найважливішим фактором економічного зростання. Для економік країн, що розвиваються вплив зовнішньоекономічних зав'язків, які в свою чергу, здійснюють вплив на процеси відтворення, а також темпи і пропорції економічного зростання мають, ймовірно, навіть більше значення, ніж для розвинених країн.

Ступінь, з якою зовнішньоекономічні зв'язки впливають на економіку країни, визначається рівнем розвитку соціально-економічної структури. Так, найбільш відсталі економічні структури вкрай критичні до зовнішніх впливів на економіку і навпаки, в країнах в яких промисловий переворот встиг охопити всі сфери господарства відбувається швидке пристосування до змін [3, с.24].

Відповідно до цього також змінювалася і частка країн, що розвиваються в світовій економіці. Починаючи з другої половини 80-х їх частка безперервно зростає. Основне зростання відбувається за рахунок країн Східної і Південної Азії, в той же час частка латиноамериканських і африканських країн поступово скорочується.

Капіталомістка продукція в розширенні експорту відіграє незначну роль і сконцентрована в основному в нових індустріальних країнах в експорті яких на частку галузей не пов'язаних з ресурсами припадає дві третини обсягу експорту обробної промисловості, в той час як в більшості інших країн лише п'ята частина [4, с. 69].

Зайняли більш міцні позиції країни, що розвиваються і на ринках машинобудівної продукції: автомобілі, верстати, судна, чорні метали,

швейні та електронні вироби особливо. За великим рахунком, по переважній кількості груп оброблених товарів умови на ринках диктуються постачальниками з промислово розвинених країн.

Отже, сучасні ринкові умови, пов'язані з рухом капіталу, обміном валютами, міжнародними розрахунками і кредитом, забезпечують розвиток системи валютно-кредитних відносини.

Значний досвід, накопичений світовим співтовариством, демонструє, що валютне регулювання та валютний контроль можуть бути реалізовані в різних формах та методах, відображаючи різноманітність підходів у країнах з різними економічними та політичними умовами. Використання специфічних інструментів під час угод та операцій на валютному ринку є ключовим аспектом ефективного функціонування валютного регулювання.

Організація валютних ринків вимагає ретельного аналізу та врахування глобальних та регіональних тенденцій, а також особливостей внутрішнього економічного середовища. Уніфікація системи розрахунків, кредитування та руху капіталів є важливим етапом в створенні стабільної та прозорої фінансової інфраструктури.

Важливо наголосити, що адаптація валютного регулювання до конкретних умов країни є надзвичайно важливою для досягнення сталого економічного зростання та фінансової стабільності. Наукові та практичні дослідження в цій сфері сприяють вдосконаленню методів та підходів до валютного регулювання, що є важливим елементом розвитку сучасної економіки.

Література.

1. Кононенко Л. В. Трансформування міжнародної торгівлі в умовах глобалізації і цифровізації економіки. Кононенко Л. В., Назарова Г. Б., Шишкіна. *Наука і техніка сьогодні*. 2022. № 5 (5). С. 110-121.
2. Литвиненко А. О., Литвиненко О. Д. Міжнародна торгівля в умовах цифровізації глобальної економіки. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2022. № 9. С. 1-4.
3. Лункіна Т. І., Бурковська А. В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції у сучасних умовах: навч. посіб. (електронна версія). 2-ге вид., доповн. та переробл. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 245.
4. Піхур О. С. Міжнародна торгівля як фактор інноваційного розвитку. *Трансформаційні зміни національної економіки в умовах євроінтеграції*: збірник тез VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Дубляни. 2022. С. 175.